

Het bruist

...in Het Groene Woud

Colofon

Opdrachtgevers

Stichting Streekhuis Het Groene Woud
Stichting Streekfonds Het Groene Woud
Coöperatieve Vereniging Het Groene Woud

Fotografie

Kees Beekmans Fotografie
Albert Stolwijk
Diverse projectinitiatiefnemers

Tekst en vormgeving

Communicatieteam Het Groene Woud

Drukwerk

Meesterdrukkers

Papiersoort

Revive Natural 100, volledig samengesteld
uit gebruikt papier

ANBI-status

Stichting Streekhuis Het Groene Woud en
Stichting Streekfonds Het Groene Woud
hebben beiden de ANBI-status.

Kamer van Koophandel

Stichting Streekhuis Het Groene Woud	17132813
Stichting Streekfonds Het Groene Woud	17195930
Coöperatieve Vereniging Het Groene Woud	17230995

Contact

Stichting Streekhuis Het Groene Woud
Keefheuveld 1A
5298 AH Liempde
T 0411-631031
E Streekhuis@hetgroenewoud.com
W www.hetgroenewoud.com
f Het Groene Woud
@InHetGroeneWoud

Mei 2015

De kracht van 'samen'

Het Groene Woud ontleent haar kracht aan 'samenwerking'. Een groeiende groep van ondernemers, burgers, overheden en maatschappelijke organisaties werken onder aanvoering van Het Groene Woud aan het realiseren van bruisende ambities van de streek. Wat die samenwerking in 2014 – het jaar waarin Het Groene Woud vijftien jaar bestond – opleverde voor landschap, cultuur en leefbaarheid leest u in deze jaarbrochure.

Rob Brinkhof,
ecoloog gemeente 's-Hertogenbosch:

'Het Groene Woud is van toegevoegde waarde voor onze organisatie omdat wij met De Groene Delta profijt hebben van een groter samenwerkingsverband. En de otters? Die komen eraan!'

Het Groene Woud is gewoon: Het Groene Woud. Maar achter de schermen is een netwerkorganisatie actief die grootse ambities waarmaakt. De netwerkorganisatie kreeg op 1 januari 2014 formeel gestalte als Regionaal Netwerk Het Groene Woud, de opvolger van 'Streekraad Het Groene Woud & De Meierij'.

'Van de streek' zelf

Waar de Streekraad een provinciaal adviesorgaan was, is Regionaal Netwerk Het Groene Woud een partij 'van' de streek zelf, die samenwerkt met de provincie. Samen dragen ze voor vijftig procent bij aan de exploitatie van Regionaal Netwerk Het Groene Woud om de afgesproken doelen te realiseren. Het Regionaal Netwerk is dynamisch, want steeds komen er weer betrokken en actieve overheden, maatschappelijke en andere organisaties, bewoners- en ondernemersgroepen uit de streek bij. Het zijn allemaal ambassadeurs van Het Groene Woud, zij vormen de 'community' die ideeën genereert, Het Groene Woud 'uitdraagt', netwerken vergroot en projecten op gang brengt en uitvoert.

Streekhuis

Het Regionaal Netwerk weet zich gesteund door Stichting Streekhuis Het Groene Woud dat programma's en projecten ontwikkelt en faciliteert. De stichting boog zich in het verslagjaar onder meer over natuurherstel en agrarische structuurverbetering in De Mortelen/De Scheeken en het nauwer betrekken van steden én ondernemers bij Het Groene Woud. Ook ontwikkelde ze het digitale platform Werkplaats Het Groene Woud, gaf ze mede vorm aan Het Groene Woud Onderneemt (inclusief leergangen) en droeg ze bij aan de realisatie van de Bossche stadstuin Villanueva. Verder deed een delegatie mee aan de transnationale bijeenkomsten van het Interreg-project Rural Alliances en was het Streekhuis nauw betrokken bij de oprichting van een informeel bomennetwerk.

Ina Batenburg,
wethouder gemeente Oosterwijk en lid algemeen bestuur Stichting Streekhuis Het Groene Woud:

'Het Groene Woud versterkt de samenwerking in de regio, verbindt netwerken en stimuleert de kwaliteit van het landschap, onze bossen en vennen. Samen zorgen we voor een mooiere beleving van een uniek landschap.'

Streekfondsen

Stichting Streekfondsen Het Groene Woud beheert de middelen waarmee projecten ondersteund worden die de kwaliteit van Het Groene Woud verder versterken. De beschikbare financiële middelen kwamen in 2014 uit op € 77.188, vergaard via RaboStreekRekeningen Het Groene Woud, donaties, de verkoop van Het Groene Woud Doeboek en wandelproducten van onder meer het Wandelroutenetwerk. In het Streekfondsen werd in 2014 ook € 20.721 gestort voor het Deltaplan voor het Landschap.

Mario Jacobs,
wethouder gemeente Tilburg en lid algemeen bestuur Stichting Streekhuis Het Groene Woud:

'Het Groene Woud is als 'groene long' cruciaal voor een aantrekkelijk en goed vestigingsklimaat en voor versterking van de ecologische verbindingen om de stad Tilburg. Het landschap is onmisbaar als ankerpunt voor de stedendriehoek Eindhoven, 's-Hertogenbosch en Tilburg. Onontbeerlijk dus voor de versterking van Brabant.'

Coöperatie

In Coöperatie Het Groene Woud hebben ondernemers zich verenigd die zich maatschappelijk betrokken voelen bij de streek. Ook zij maken onlosmakelijk deel uit van het Regionale Netwerk: zij investeren in de streek én zijn belangrijke ambassadeurs voor bewoners/consumenten.

**‘We doen
allemaal mee’**

**Yvo Kortmann,
voorzitter Stichting Streekhuis Het Groene Woud:**

‘Het Groene Woud heeft veel toegevoegde waarde, omdat zoveel onderdelen van dit prachtige Nationale Landschap door onze eigen bewoners worden geïnspireerd en gecreëerd!’

**Ger van den Oetelaar,
voorzitter Stichting Streekfonds Het Groene Woud:**
‘In Het Groene Woud zijn landschap, natuur, samenwerking en de vele initiatieven van grote kwaliteit.’

Uiteindelijk zijn het de bewoners van Het Groene Woud die, geheel vrijwillig, het landschap maken tot wat het is: mooi, gloedvol en prettig om er te wonen, te leven en te werken. In 2014 is met de inspanningen van velen een flink aantal projecten in gang gezet. Neem de tientallen landpoorten in twee Oirschotse buurtschappen. Of de plannen voor de dorpskern van Liempde...

Landpoorten van Mooi Straten

Vijftig landpoorten sieren sinds 2014 de Oirschotse buurtschappen Straten en Notel. Het initiatief voor de landpoorten kwam van Stichting Mooi Straten waarin burgers, boeren en andere ondernemers uit de buurtschappen Notel en Straten zijn verenigd. Samen willen zij de sociale samenhang en vitaliteit behouden en bevorderen. De landpoorten dragen daaraan bij: ze zijn geplaatst bij diverse percelen in de buurtschappen en stralen ‘gemeenschappelijkheid’ en ‘samenwerking’ uit. Het landpoortenproject ontving een financiële bijdrage uit het Streekfonds Het Groene Woud. De poorten zijn gemaakt door buurtbewoners en geplaatst door lokale ondernemers.

SPPiLL, spil van de gemeenschap

SPPiLL (Stichting Promotie Projecten in Leefbaar Liempde) draait hoofdzakelijk op vrijwilligers. En dat levert resultaten op! Nadat ze in 2014 de interne organisatie opbouwden, installeerden ze vijf projectgroepen en kwamen diverse natuur- en cultuurprojecten van de grond. Bij de realisatie ervan kan SPPiLL bogen op steun van Streekfonds Het Groene Woud. Tossy de Man, sinds 1 juli 2014 SPPiLL-voorzitter: “We hebben in 2014 onder meer de grenswallen beplant. Ook troffen we voorbereidingen voor verfraaiing van de dorpskern van Liempde. Zo hebben we, in nauw overleg met omwonenden en belanghebbenden, de plannen voor het nieuwe informatiecentrum in Liempde ontwikkeld.” Daarvoor kocht SPPiLL in mei 2014 een oude langgevelboerderij in het dorps hart aan. Cruciaal bij dit initiatief, maar ook bij alle andere projecten, zijn de dorpsbewoners. “We betrekken ze al heel vroeg bij ideeën en plannen. Bij de uitvoering van projecten zijn ze eveneens onmisbaar. In 2014 hebben we onze basis in het dorp verder verstevigd en ik verwacht dat we inwoners de komende tijd steeds meer zichtbare resultaten kunnen tonen.”

**Peter Maas,
burgemeester Sint-Oedenrode
en lid dagelijks bestuur Stichting
Streekhuis Het Groene Woud:**

‘Dankzij Het Groene Woud kunnen we in onze gemeente projecten realiseren die bijdragen aan het profiel van de regio in het algemeen en Sint-Oedenrode in het bijzonder.’

De Scheeken, uniek in Het Groene Woud

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft De Scheeken in Het Groene Woud aangemerkt als één van de zeven wederopbouwgebieden in Nederland. De Scheeken werd na de Tweede Wereldoorlog opnieuw ingericht om de landbouw te versterken. Daarbij werd voor het eerst in Nederland rekening gehouden met het oorspronkelijke landschap. De RCE wil daarom de nog steeds zichtbare historische hoofdstructuur versterken. Dat past bij het bidboek EHS, waarbij het doel is om De Scheeken (en de Mortelen) vele hectares uit te breiden en in te richten.

De Scheeken

Hans Bleumink van adviesbureau Overland boog zich over de ruimtelijke ontwikkeling van De Scheeken. "In De Scheeken is tijdens de ruilverkaveling in de wederopbouwperiode een bijzonder landschap ontstaan. In 2014 hebben we gekeken naar wat er in die jaren na de oorlog allemaal is gedaan en wat daarvan nog zichtbaar is. Dat was behoorlijk veel: de hele hoofdstructuur is nog herkenbaar, compleet met haar open, groene kerngebied, laanbeplanting, populierenbos en bebouwing aan de randen." Bleumink deed aanbevelingen en die leidden tot concrete aanknopingspunten om het karakter van het landschap te behouden en te versterken. Ook Brabants Landschap, dat nu werkt aan plannen om edelherten terug te brengen in het gebied, wil met de aanknopingspunten aan de slag. Bleumink: "Zelf zijn we ook projecten gaan ontwikkelen; dat leidde in 2014 onder meer tot een populieren- en ervenproject."

Marc Eysink Smeets,
directeur Circo Circolo:

'Dankzij Het Groene Woud kunnen we een festival organiseren dat natuur en cultuur op een mooie, toegankelijke wijze verbindt. Het Streeknetwerk helpt ons om in contact te komen met verschillende partners.'

Anton van Dijke,
eigenaar Classic Park, Boxtel:

'Het Groene Woud biedt ons veel kansen om op toeristisch en zakelijk gebied te groeien. Het is bovendien een mooie plek om te ondernemen.'

Populierenproject

Natuurwerkgroep Liempde gaat het karakteristieke en cultuurhistorisch populierenlandschap in De Scheeken, dat in de jaren '60 op veel plaatsen is verdwenen, versterken. De uitvoering bestaat uit de aanplant van tien kilometer aan populieren, wegbeplanting en beplanting aan perceelranden. Daarnaast komt er een (solitaire) populierenakker van één hectare. Verder worden 6.000 eerder geplante bomen gesnoeid. Sinds 2004 zet de populierenwerkgroep van Natuurwerkgroep Liempde al plantacties op om populieren tegen lage kosten aan particulieren aan te bieden. Inmiddels zijn er ruim 18.000 populieren geplant.

Ervenproject

Stichting De Brabantse Boerderij werkt aan de realisatie van vier cultuurhistorische boerderijerven. De Stichting onderzocht in 2014 de beeldbepalende periode in De Scheeken van net na de oorlog en trof voorbereidingen om de karakteristieke erven terug te brengen in het landschap. Landschapsarchitect Annerie van Daatselaar ontwerpt de erven; vrijwilligers gaan ze aanleggen.

Er gebeurt meer...

Er gebeurt de komende jaren nog veel meer in De Scheeken. Zo wordt samen met bewoners de recreatieve poort De Vleut verder versterkt. Ook zullen de verhalen van bewoners uit de wederopbouwperiode aan het papier worden toevertrouwd. De bundeling van verhalen én beeldmateriaal gaan de fundamenten vormen van een later te houden tentoonstelling.

Erfgoedprojecten

Rob Jansen,
mede-eigenaar Parkzicht
Kienehoef, Sint-Oedenrode:

'Voor ons nieuwe horecapaviljoen op Streekpark Kienehoef kwamen we dankzij Het Groene Woud makkelijk in contact met partijen in dit gebied. Door die krachtenbundeling kunnen we de omgeving aantrekkelijker maken voor toekomstige bezoekers.'

Erfgoed om te koesteren

Streekfonds Het Groene Woud leverde tijdens de Erfgoeddag in november 2014 een financiële bijdrage aan acht erfgoedprojecten. Drie daarvan springen in het oog.

Wim de Vrij,
bestuurslid IVN Sint-Oedenrode:
'Samen met Het Groene Woud kunnen we jong en oud de natuur van dichtbij laten beleven.'

'150 jaar spoor in Boxtel'

150 jaar geleden, op 1 mei 1865, kwam vanuit Tilburg de eerste trein aan op het station in Boxtel. Een projectgroep van de Heemkundekring Boxtel trof in 2014 voorbereidingen om die 150ste verjaardag te vieren. Zo kwam er een boek en een lespakket voor basisscholen. "De financiële steun uit het Streekfonds besteedden we aan de vervaardiging van een kunstzinnig vormgegeven zitbank", vertelt projectgroepvoorzitter Ad Ligtenberg. "Details van de bank herinneren aan de karakteristieke ornamenten van de steunpilaren onder de perronkap. Ook het logo van Het Groene Woud is in de bank verwerkt." De zitbank is op 2 mei 2015, tijdens het feestweekeinde, officieel in gebruik genomen op het Boxtelse Stationsplein.

'Wij zijn op transport'

Een bijzonder erfgoedproject dat in 2014 op steun van het Streekfonds kon rekenen, is 'Wij zijn op transport' van Nationaal Monument Kamp Vught. Directeur Jeroen van den Eijnde: "We gaan de onzichtbaar geworden spoorlijn markeren: op vier goed toegankelijke locaties in dit bos- en heidegebied plaatsen we spoorbielzen, voorzien van een informatiepaneel. Wij willen daarmee de gedenken en bewustmakingsfunctie van Kamp Vught verder versterken. De markering van de spoorlijn geeft niet alleen nieuwe mogelijkheden om kennis van het oorlogsverleden door te geven, maar biedt ook een andere, betekenisvolle vrijetijdsbesteding in deze omgeving." Naar verwachting zal Nationaal Monument Kamp Vught vanaf het najaar van 2015 de bielzen en informatiepanelen gaan plaatsen.

Restauratie Joodse Begraafplaats Oisterwijk

De Stichting Behoud Joodse Begraafplaats restaureert sinds 2012 de Rijksmonumentale Joodse Begraafplaats (1748) in Oisterwijk. "Deze geeft een indrukwekkend beeld van de Joodse gemeenschap in Oisterwijk tussen 1740 en 1940", vertelt Kees Welmers, voorzitter van de stichting. "We willen haar graag openstellen voor publiek, maar daarvoor moeten we alles flink opknappen." In 2014 is het metaheerhuisje (ooit bedoeld voor rituele wassingen) succesvol gerestaureerd. Met steun uit onder meer het Streekfonds is nu een begin gemaakt met de restauratie van de muur om de begraafplaats.

Harrie Maas,
voorzitter Stichting Beleefbare
Cultuurhistorie in Het Groene Woud:
'De financiële ondersteuning van Het Groene Woud maakt cultuurhistorisch waardevolle projecten mogelijk om de identiteit en kwaliteit van deze regio te versterken.'

Streekfonds Het Groene Woud gaf in 2014 acht erfgoedprojecten een cheque van € 1.000,-:

Organisatie	Project
Nationaal Monument Kamp Vught	Wij zijn op transport
Stichting Behoud Joodse Begraafplaats Oisterwijk	Restauratie Joodse Begraafplaats Oisterwijk
Stichting Beleefbare Cultuurhistorie in Het Groene Woud	Zichtbaar en beleefbaar maken van loopgraven uit WOII in Berlicum
Stichting Oisterwijk 800 SPOT	Bomenerfgoed in Het Groene Woud
Stichting Brabantse Bronnen	Het Groene Woud in vogelvlucht
Heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot	Archief Erfgoedcentrum Oirschot
Projectgroep 150 jaar spoor Boxtel en Kunststichting Boxtel	150 jaar spoor in Boxtel
Stichting WieKentKunst	WieKentKunst 2015: huisdieren

Joost Meijs, directeur Eindhoven Airport:

'Het Groene Woud zorgt voor balans in economie en leefbaarheid, in welvaart en welzijn. Het is zaak deze balans met z'n allen goed te bewaken en het één niet ten koste te laten gaan van het ander. Nee, het is het één ten dienste van het ander en andersom.'

Het Groene Woud barst van allure. Dat vindt ook de provincie Noord-Brabant, die aan diverse landschappen, waaronder Het Groene Woud, het predicaat 'Landschap van Allure' toekende. Onder die vlag kregen in 2014 diverse deelprojecten – van de reeds in 2013 gestarte projecten Kloppend Hart, de Groene Corridor en het Biomassaplein – concreet vorm.

In 2014 kwam er in Het Groene Woud een gloednieuw project bij: 'Vorstelijk Landschap Moerenburg-Koningshoeven'. De provincie honoreerde ruimschoots de aanvraag van de gemeente Tilburg en organisaties, ondernemers en bewoners uit het gebied, die hier werken aan het profileren, vergroenen en tastbaar maken van het landschap. Bijzonder is de actieve betrokkenheid van Trappistenklooster Abdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven, dat alleen al dankzij haar sereniteit het landschap een zeer karakteristieke sfeer geeft. De deelprojecten die in dit gebied vanaf de zomer van 2014 van de grond kwamen, zijn het kunstproject Labyrinth op het openbaar toegankelijke deel van het abdijterrein en de vergroening van de Meierijbaanbrug, waarbij de taluds zijn beplant. De komende jaren ontvouwen zich nog veel meer deelprojecten, zoals het in gebruik nemen van een ambachtelijke kaasmakerij en het terugbrengen van vee in de wei.

Sylvia van Gulik, voorzitter Stichting Dommelbimd, Boxtel:

'Het Groene Woud inspireerde én ondersteunde ons om ons burgerinitiatief uit te voeren.'

Streeknetwerk maakt het mogelijk

Ook waren er in 2014 projecten die stappen konden zetten dankzij Streeknetwerk Het Groene Woud, zoals het Oude Aadal en Bossche Buitens/ Stadsboerderij Eyghentijds.

Het Oude Aadal

Ton Hanegraaf, programmamanager Gestel Groene Gemeente: "Voor herstel van het Oude Aadal kreeg Stichting Oude Aadal (met particulieren en een ondernemer) in 2014 financiële steun van het Streeknetwerk. Daarmee laat de Stichting een plan-ontwerp maken voor de gronden waar vroeger de Oude Aa meanderde. Doel: de oorspronkelijke rivierloop terugbrengen en de gronden, voorheen van Rijkswaterstaat, deels inrichten met nieuwe natuur. De overige gronden worden gebruikt door een agrariër."

Stadsboerderij Eyghentijds

Frank en Yolanda van Wagenberg, eigenaren van Eyghentijds in Rosmalen: "Op onze multifunctionele stadsboerderij kijken we met diverse ondernemers uit Streeknetwerk Het Groene Woud wat we voor elkaar kunnen betekenen. Op deze manier creëren we de mogelijkheid om de verbinding te leggen tussen stad en platteland. Beleving speelt hierin een belangrijke rol. Maar ook educatie is een punt: we willen volwassenen en kinderen laten zien waar vlees – of voedsel in het algemeen – vandaan komt. En zo staan er nog meer initiatieven op stapel. Het zijn uiteindelijk de ondernemers die er een verdienmodel op los kunnen laten. Eyghentijds faciliteert ze daar graag bij."

Frank van Wagenberg, eigenaar Stadsboerderij Eyghentijds, Rosmalen en lid Coöperatie Het Groene Woud:

'Actief betrokken zijn bij Het Groene Woud blijft ons een 'boost' geven om stad en platteland met elkaar te verbinden.'

Ambities maak je waar in Het Groene Woud

Het bloeit van de ideeën van burgers en maatschappelijke organisaties in Het Groene Woud. Om zicht te krijgen op initiatieven en om meer projecten vanuit burgers te stimuleren, is er een Leefbaarheidsagenda opgezet. Dit driejarige programma van Streekhuis Het Groene Woud ondersteunt burgers door ze met elkaar in contact te brengen en door kennis vanuit de betrokken partners in te zetten.

Het inventariseren van ideeën en initiatieven gebeurde in 2014 onder meer tijdens drie Doe- en Denkdagen. Deze waren bedoeld om burgers en maatschappelijke organisaties met elkaar in contact te laten komen, hen samen hun plannen en ideeën te laten ontplooiën en hen die eerste, belangrijke stapjes te laten zetten, op weg naar een concreet project of een veelbelovende samenwerking.

Participatie is troef

Ondersteuning van ambities gebeurt vanuit de Leefbaarheidsagenda ook digitaal: zo is in 2014 – onder de vlag van het nationale Idealenkompas – Werkplaats Het Groene Woud ontwikkeld. Op dit digitale platform komen vraag en aanbod samen en draait alles om 'participatie'. Ondernemers, verenigingen, organisaties en particulieren vragen om diensten of middelen die ze voor hun plannen nodig hebben. Of ze bieden deze aan. Daarbij gaat het niet alleen om financiële middelen, maar juist om advies, een extra paar handen, kennis, materialen of bijvoorbeeld een locatie.

Actieve burgers

Anja Verweij en Emely Jonkers zijn vanuit het Streekhuis verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leefbaarheidsagenda. "Uitgangspunt is 'zelfhulp', waarbij burgers zelf een initiatief realiseren", vertellen ze. "Onze 'hulp' is behoefte-gestuurd en gebaseerd op vragen die burgers hebben. De kracht van dit programma zit hem in de structurele samenwerking die we met alle partners op regionaal niveau aangaan om die actieve burger te faciliteren. Kennisdelen staat daarbij centraal." Werkplaats Het Groene Woud noemen ze hét gezicht van de Leefbaarheidsagenda. "Die bevat alles waar we met dit programma voor staan: initiatieven verder helpen door krachten te bundelen en de juiste partijen met elkaar te matchen." De website ging begin 2015 'live' en vult zich gestaag met mooie projecten en een palet aan diensten.

Nieuwsgierig naar datgene waar krachtenbundeling toe leidt? Neem een kijkje op www.werkplaatshetgroenewoud.com.

Ernst Jonkers, eigenaar Streekpark Klein Oisterwijk en secretaris Coöperatie Het Groene Woud:

'Dankzij Het Groene Woud staan ondernemers samen sterker: we kunnen gebruik maken van elkaars kennis en kunde. Samen zorgen we dat de euro hier circuleert, bijvoorbeeld door gezamenlijke arrangementen waarmee we de unieke kanten van Het Groene Woud laten zien.'

René Fraaije, directeur Oertijdmuseum De Groene Poort (Boxtel) en lid Coöperatie Het Groene Woud:

'Dankzij Het Groene Woud weten we eerder van elkaar wat er allemaal speelt in het gebied.'